

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 30 h, ali gld. 6-60
pol-leto 6-60 3-30
četrlet 3-40 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglaš in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 3 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorici.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soča“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v smotnih obsejih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglašje v „Slov. knjižnici“ se računuje po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Na delo pri volitvi volilnih mož!

V ponedeljek prično volitve volilnih mož.

Te volitve so največje važnosti, ker od njih je odvisna izvolitev poslancev, katera se izvrši po volilnih možih na že določenih dneh prihodnjega januarja. Od teh volitev torej je odvisna kasnejša izvolitev poslanca. Zato pa moramo posvetiti vso mogočo pažnjo in skrb tem prvotnim volitvam, ki prično ponekod že pojutritšnjem.

Volitve volilnih mož se bodo vršile ob delavnikih, na katerih vsak volilec nima časa na razpolago. Zato pa si je treba vzeti čas, ker te volitve so tako važne, in utegne njihova posledica, ako izberejo po svoji volji za poslance može, za katere se ogrevajo, biti taka, da ne bo nikomur žal, ako zamudi kakega poldneva.

Treba upoštevati, da pri prihodnjih volitvah v naši deželi gre tudi za to, ali ostanemo še dalje pod črno farovško komando ali se je otresemo ter se opremo narodno-naprednih idej, ki se čudovito hitro ukoreninjajo v naši deželi. Tu gre za to, ali bo smelo naše ljudstvo odslej misliti tudi s svojo glavo ali se bo moralo pokoriti še dalje volji in komandi iz farovža in spovednic po deželi ter iz stare „viteške Sloge“ v Gorici.

Povedali smo opetovano, v listih kakor tudi na shodih, da pri prihodnjih državnoborskih volitvah naj odloča ljudska volja. Kogar si ljudstvo samo izbere, tistega pošljemo na Dunaj, ne pa moža, katerega bi kdo kar nastavljal s pozivom: Volite njega in nikogar drugega! Da se pa ta ljudska volja more uresničiti, je treba nastopiti soglasno sedaj pri volitvah volilnih mož, katere so odločilne za poznejšo izvolitev poslancev. Nikdo, komur je na srečo blagor naroda, naj ne zamudi prilike, stopiti na volišče, da bodo izvoljeni zanesljivi volilni može in taki, ki ne stojijo pod komando kuratorov ali vikarjev. Duhovniki napno vse svoje sile, da pritirajo na volišče svoje kimavce. Trdno

smo prepričani, da ne izpustijo nijednega, o katerem količnik sodijo, da bi utegnil biti njihov. Vsi pridejo in razvijejo najhujšo agitacijo še na dan volitev. Zato pa tudi naši volilci, ki stojijo na stališču narodno-napredne stranke, ne smejo ostati doma ter se odtegniti volitvi volilnih mož, marveč stopiti morajo na volišče, da bodo izbrani naši volilni može.

Narodna čast zahteva, da pokažemo svetu, da goriški Slovenci nismo več nazadnjaki, marveč da je tudi nas prešinila iskra samozvesti, svobode in stremljenja po pravem napredku. Narodna čast zahteva, pokazati, da ne krivimo več hrbta brezpopojno pred onimi, ki so pozvani med nas v vse druge svrhe, le ne v politične, ali predpostavljajo baš te vsem drugim, skrunčeno naša svetišča in zlorablajoč vero. Pokazati moramo to. Prilika je tu, ta prilika so — volitve volilnih mož. Od njih je odvisno, kdo nas bo zastopal na Dunaju, ali nazadnjak ali naprednjak!

Od naše strani se je storilo gledé na volitev volilnih mož, kar je bilo mogoče. Sedaj pa je na Vas, volilci, da storite svojo dolžnost po svojem prepričanju!

Ni se Vam treba strašiti groženj, ne sme biti nikomur žal, ako izgubi morda pol dneva, ker gre za imenitno reč, katero moramo izbojevati, ako hočemo sploh misliti na kako boljšo prihodnost. Sedaj ni časa premišljevanju in kombinovanju raznotere pomisleke gledé na volitve, marveč treba je pred vsem, stopiti na volišče ter poskrbeti, da dobimo volilne može po volji ljudstva samega. Ne bojte se farovške komande, marveč stopite v boj proti njej z vso odločnostjo, ako hočete biti samostojni, zavedni može.

Na Vas je sedaj vse, zato ponavljamo željo: Nikdo naj ne zamudi volitev volilnih mož! Vsak naj prihiti voliti, ker kakor reči sedaj stoji, smemo upati, ako stori vsak volilec svojo dolžnost, zmagamo lahko sijajno. Ali povdarjamo, da to je mogoče le tedaj, ako naši volilci storijo vsak svojo dolžnost!

Torej pozor, naši somišljeniki in zaupniki, pozor in na delo pri volitvah volilnih mož! Na volišče kakor en mož!

Nova zbornica.

(Glas z Dunaja.)

V zadnjem državnem zboru so imeli mladočeski poslanci vodilno ulogo. Od njihove taktike je bil odvisen obstanek desnčarske večine in parlamenta samega; ko jim je bilo potisnjeno v roko orožje obstrukcije, je razpadla večina in je bil parlament razbit. Od tistega trenutka smo čuli že nešteto navslov, kako naj bi se sanirale razmere v parlamentu in kako naj bi se grupirale stranke v novi zbornici. Iz volilnih oklicev posameznih strank se dá uganiti ali celo določiti bodoča taktika dotične stranke v parlamentu. Malone vse se izrekajo za stvarno delo, in celo nekdanji nemški obstrukcionisti, ki so škodovali parlamentu in državi mnogo bolj nego Čehi s svojim dvanaesturnim koncertom, se ogrevajo danes za „plodonošno delo v gospodarskem in socialnem smislu“, — a obenem seveda vlačijo na dan svojo staro smešno zahtevo o nemškem „posredovalnem jeziku“, o kateri vedó sami, da se ne more uresničiti. Jedinó najvažnejši faktor v prejšnjem in najbrž tudi v bodočem parlamentu, Mladočehi, niso izdali za volitve nobene jasne parole, iz katere bi se dalo sklepati na njihovo taktiko v novi zbornici. A od Mladočehov je odvisen obstanek parlamenta in — kakor trdijo nekateri posebni črnogledi politiki — obenem obstanek ustave.

Ali zdi se samo na videz, kot da bi mladočeski politiki omahovali, kot da bi se v tem poznem času, ko nas le kratki meseci še ločijo od otvoritve nove zbornice, ne bili še odločili gledé bodoče taktike. Umevno je, da ne stopajo dosednji voditelji z jasnim, taktičnim programom pred volilce. Na Českem je kakih šestnajst do sedemnajst strank in stranic, in četudi se vé lahko že naprej, da bodo zmagali Mladočehi kakor pri zadnjih volitvah na celi črti, vendar imajo dela dovolj, da si zagotové to sijajno zmago in da pridejo v parlament rehabilitirani za preteklost. Kljub temu pa se že lahko s precejšnjo gotovostjo spoznajo konture novega parlamenta, posebno če se oziramo na izjave

najvplivnejših čeških politikov, — voditeljev obeh frakcij češkega kluba, od katerih jedna je bila svoj čas za obstrukcijo, druga proti nji. Dr. Dyk, dr. Pacak in predsednik ekskutivnega odbora mladočeskega kluba, dr. Škarda, so se izrazili pred svojimi volilci in v svojih glasilih, da si ne dádó vezati rok že naprej in da ne vsprejmo imperativnega mandata za obstrukcijo. Podobno je izjavil dr. Kaizl, da bi bilo neupamotno, že naprej določati taktiko. Nekdanji predsednik mladočeskega kluba, dr. Engel, jeden najvplivnejših parlamentarcev, pa je povedal odkrito in naravnost, kar so izjavljali njegovi tovariši samó po namigovanju in po ovinkih. Rekel je, da sprejme mandat le v tem slučaju, če vstopijo Čehi v novi parlament brez obstrukcije. — Ako se vresniči, da se Mladočehi vnovi svojem vstopu v parlament odrekó najskrajnejše taktike, tedaj bo to najhujši udarec za tiste, ki danes najglasnejše zagovarjajo delavnost parlamenta, — za Nemce. Vse njihovo upanje je česka obstrukcija; ona jim je folija, da se kažejo — v tem svetlejši luči kot zveste konstitucionalci, kot jedine zagovorniki parlamenta. Kot taki se zdaj hlinijo na zgoraj, da bi dosegli popolno prevlado, v kolikor je še nimajo. . . . Če se more izjave mladočeskih politikov smatrati resnim — in nobenega vzroka ni, da bi se ne smatrale kot take, — tedaj pa je že tudi s precejšnjo točnostjo lahko določiti, kakó se bodo grupirale stranke v novem parlamentu. Naravno je, da se pridružijo Čehom v njihovem boju za narodno enakopravnost Jugoslovani in konservativni češki veleposestniki, a lahko se reče, da tudi Poljaki in nemški konservativci ne bodo sedli na limanice nemskim levčarjem, ki se neprestano trudijo, da bi skrpali neko protislovansko, nemško-centralistiško „Arbeitsmarjoritát“, — delavno večino. Ako se Čehi odločijo, da izvojujejo svoj boj s skrajnimi, a ne najskrajnejšimi sredstvi, tedaj pojdejo po vodi visokoleteči nemški načrti in ustvari se morda zopet stari „železni obroč“ desnčarske večine.

Dopisi.

Rhemberg, 6. novembra. — Kar smo pričakovali, se je zgodilo. Kljub slabemu vremenu, je šel naš shod v nedeljo nad 600 oseb. Pokanje topičev, zastave, razvrščene po

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Na licu se jej prikaže zopet rudečica, celo nasmejnila se je. Zaupanje se je povzpelo v njej zopet na vrh, kakor bi oila nadeja v rešitev že uresničena. Nakrat objame Akto okrog vratu in, pritisnivši jej krasne ustnice k ušesu, zašepeta:

»Ti nas ne izdaš, Akta, kaj ne?«

»Pri senci svoje matere«, odvrne Akta, »ne izdam vas; ti pa prosi svojega Boga, da te Urso srečno odpelje.«

Plave orjakove oči so se lesketale od sreče. Ne znal bi ničesar izmisliti, ko bi si še tako lomil svojo glavo, toda kaj takega on gotovo izvrši. Naj si že bo po dnevu ali po noči — njemu je to vse jedno! . . .

Pojde k škofu, kajti škof na nebu čita, kaj je potrebno in kaj ni. Toda kristijane bi celo znal sam zbrati. Ima dokaj znanecv, sužnjikov, gladijatorjev ter prostih ljudi. Lahko jih zbere kakih tisoč. Oprosti svojo zapovednico, pa tudi iz mesta jo odpelje. Pojdeti bodisi na konec sveta, bodisi tje, odkoder sta prišla, kjer še nihče ni slišal o Rimu.

Na to se zagleda pred se, kakor bi se hotel zagledati v nekako minulo reč, neizmerno oddaljeno ter reče:

»V gozd! Hej, kak gozd, kak gozd! . . .«

Čez nekaj časa se zdrami iz svoje zamišljenosti. Nū, sedaj pojde k škofu in zvečer bo že nekoliko sto ljudi pričakovalo nosilnice. Potem pa naj jih spremljajo že ne samo sužnji, marveč celo pretorijani!! Naj si nihče ne drzne priti pod njegovo pest, bodisi tudi oborožen. Je-li mar železo tako močno? Treba je samo krepko udariti po železu, pa niti v njem glava ne ostane cela. Toda Ligija z veliko, toda ob enem z detinsko važnostjo, dvigne prst kvišku:

»Urso, ne ubijaj!« reče mu.

Lig si založi svojo roko, lopati podobno, za tilnik ter, drgnivši si vrat, jame nekaj mrmrati. Mora jo vendar rešiti, svojo luč. Sama je rekla, da je sedaj odvisna od njega. . . .

Potruditi se hoče, kolikor bo mogoče. Toda, ko bi se pripetilo kaj nehoté? . . . Mora jim jo vendar vzeti. Nū, ko bi se pripetilo. . . . hoče se kesati in nedolžno Jagnje prositi, naj se usmili njega, reveža. . . . On vendar tega Jagnjeta ni hotel žaliti, samo roko ima tako težko. . . .

In velika razburjenost se mu je zrealila na licu, toda prizadeval si je, da bi jo skrili, radi tega se prikloni ter reče:

»Pojdem torej k svetemu škofu.«

Akta, objemši Ligijo okrog vratu, je jokala. . . . Razumela je sedaj, da se nahaja nekaj svet, v katerem bodisi tudi v trpljenju, tiči več sreče, nego v vsem sijaju in razkošju hiše cesarjeve. Še enkrat se odpró pred njo nekaka vrata k luči, toda ob enem je tudi začutila, da ni vredna, da bi šla skozi ta vrata.

IX.

Ligija je pomilovala Pomponijo Grecino, katero je ljubila iz vse duše; žal jej je bilo vse Aulove hiše,

toda njen obup je preminil. Nasprotno je začutila nekako sladkost pri misli, da pojde sedaj radi svoje Resnice v tuj, nepoznani svet. Nemara je tičalo v tem tudi nekoliko otroške radovednosti, kako da bode ono življenje med barbari, med divjimi zvermi, toda dokaj več še globoke vere, da ravnaše po tem načinu, ravna tako, kakor je zapovedal »božji učenik«, in da odslej bo on sam bdel nad njo kakor nad svojim poslušnim in zvestim otrokom.

Kaj jo je moglo doleteti hudega? Ako jo doleti kako trpljenje, prenese je v Njegovem imenu; ako dospe nepričakovana smrt — saj jo On pokliče k sebi, in nekoč, kadar umre Pomponija, se vidita zopet ter bosta skupaj celo večnost. Večkrat si je še v Aulovi hiši mučila svojo otroško glavico s tem, da ona, kristijanka, ne more učiniti ničesar za Križanega, katerega se je s takim razčiljenjem spominjal Urso. Toda sedaj je napočil ta trenutek.

Ligija se je smatrala v resnici za srečno ter je govorila o tej svoji sreči z Akto, katera pa je ni mogla razumeti. Zapustiti vse, zapustiti hišo, izobiti, mesto, vrtove, svetišča, vse, kar je krasno, zapustiti solnčni svet ter svoje bližnje, a to čemu? Ali radi tega, da uide ljubezni mladega in lepega moža? Tega Akta nikakor ni mogla umeti. Časih je začutila, da je prav tako; da, da tič v tem nekaka tajna sreča, toda razločno si tega ni mogla pojasniti, zlasti ne za to, ker je Ligijo pričakoval beg, ki je mogel nesrečno končati, in na katerem je bilo mogoče celo priti ob življenje. Toda te svoje bojazni ni hotela Ligiji razodeti. Med tem se je tudi popolnoma zdanilo; bil je jasen dan in solnce je pokukalo v atrium. Jela jej je prigovarjati, naj se potuje, ker je bila po prebedeli noči potrebna počitka.

vseh hišah preko ceste, so kazale narodno-napredno lice naših občin.

Shod se je zvršil v najlepšem redu; tudi nad 50 mož je bilo od nasprotnih naših načel tam pričujočih, kar nas je najbolj veselilo, da so slišali naš glas, in večina njih je odšla s prepričanjem: da res je, to je pravo za našo korist. Ko bomo zopet skupaj o taki priliki, možje, pridite in poslušajte in ugovarjajte tudi, pojasni naj se vse med nami! To je pravo!

Ta shod je bil res sijajen, neomadeževan, ali odsotnost gosp. Gabrška in slabo vreme nam je pokvarilo obilno polovico.

Ako bi bilo vreme jasno, bi bil shod velikanski, — prava manifestacija naše Vipavske doline in Krasa proti nečastnemu nastopanju stranke, ki hoče ukovati naše ljudstvo v spono suženjstva iz strahu in maščevanja, kakor so to z nami naredili župnik Brezavšek, nekdanji župan Robič in njegov verni učenec Pavlica.

Ta župnik, kateri ima marsikatero osebo preganjanje in razpor ter skledo nad 30 let starega masla na svoji glavi, se boji sicer odito nastopati, zato pa raje skrivoma toliko huje proti „Soči“ in naši napredni stranki. Smo že opozorjeni!

Ta očka župane, pred 30 leti malone berače, v tem času občinski tajnice z 320 gld. letne plače, si je sezidal sirni dvor, nakupil veliko posestva, nalezel se kapitalov in denarnih vlog, kakor berač mraza; vse to iz žepa nas ubožnih neumnih domačinov. Izstudiraj le dva strupena dohtarja, kojima smo mi Vipavci taki „govedarji“, kojim noben clovek 5 gld. ne sme zaupati; ona podirata našo koristno trgovsko zadrugo, podirata ljudsko posojilnico in vse narodno-napredne naprave, vodita klerikalno in krščansko socijalno stranko za nos.

Ta očka si je razvrstil tako le svoje sinove: Jaz očka, župan rihembersko-brejski in deželni poslanec — s pomočjo — Ti, Jožek, državni poslanec s pomočjo klerikalcev in krščansko socijalne stranke: Ti, Drejček, si premlad se, počakaj še malo ali tudi ti boš prihodnji državni poslanec! Ti, Francek, (silce) prihodnji župan, moj dedič, ti, Ureh, prihodnji nadučitelj rihemberski itd.

To sta torej oni dve jezuitski krinkli, po kojih bode treba pred našim ljudstvom enkrat na shodu v Rihembergu krepko mahiniti, — cesar se je že sedaj pričakovalo.

Ali navajati pričemo fakta, — resnična fakta, da naš kmet izve uzroke naših žalostnih razmer. Iz očij v oči si hočemo pogledati bistro! Opremo naše dokaze s pričami proti preteklemu tlačanstvu.

Ti pa, verno a ubogo izsesano po maščevalnosti taci preplašeno ljudstvo, pogum v srce, kvisku glavo! Zbeži iz te teme, oprosti se spon srednjeveških pijavk, okleni se našega narodno-naprednega prapora in zakliči: Farovž in „ferlenica“, doli z našega hrbta!

Zahvaljujemo ob enem Vas može, ki ne štedite troškov ne truda, da ste poveljali vzajemno naš shod. Naša stvar je sveta. Naprej do osvoboditve naroda!

Brje pri Rihembergu. — Mala peščica zatiranih Brejcev se je pred leti prerila skozi tlačanstvo našega župnika in njegovega pajdaša župana s tem, da si je proti njiju volji ustanovila „Bralno in pevsko društvo“.

Ligija se jej ni upirala, na kar sta odšli obe v kubikul, ki je bil tudi prostoren in bogato opremljen vsled nekdanje dotike cesarja k Akti. Tu sta se vlegli skupaj, toda Akta navzlic vtujenosti le ni mogla zaspati. Bila je zmerom žalostna in nesrečna, toda sedaj se je jel nje polasčevati nekak nemir, katerega poprej ni poznala. Doslej se jej je življenje brez jutra zdelo težavno; sedaj pa ni imelo za njo nikake cene.

V glavi jej je nastala čimdalje večja zmešnjava. Vrata k svetlobi (luči) so se jej zopet odpirali in takoj zopet zapirali. Toda v hipu, ko so se jej odprle, jo je zaslepljevala svetloba tako, da ničesar jasno ni videla. Pač pa je pogodila, da tiči v tej luči nekaka neizmerna sreča, gledé na katero je vsaka druga do te mere nečimerna, kakor bi bilo ničevno, ako bi na primer cesar Poppejo odstranil ter se zopet va-njo, Akto, zaljublil. Ob enem se jej je zdelo, da oni cesar, katerega je ljubila ter ga nehoté smatrala za nekakega poluboga, je nekak revež, nič boljši od sužnja, a ona palača s stebričjem iz numidskega mramora, da ni nič boljši od kupa kamenja. Naposled so oni občutki, katerih si ni mogla pojasniti, začeli jo mučiti. Hotela je zaspati, toda mučena od nemira — ni mogla.

Misleča si, da Ligija, nad katero visí toliko nevarščin in negotovosti, takisto ne spi, se je obrnila k njej, da bi se pomenkovala z njo o večernem begu.

Toda Ligija je mirno spala. V temni kubikuli je prodiralo skozi zavese nekoliko solnčnih žarkov, v katerih je plesal prah, podoben zlatemu pesku. V tej svetlobi je zapazila Akta Ligijino nežno lice, oprto na golo roko, zaprte oči in nekoliko odprta usta. Dihala je enakomerno, kakor navadno dihamo v spanju...

„Spi. Ona more spat“, je pomislila Akta. „Je pač še dete.“

Mi vemo, koliko zaprek in težav nam sta zadala ta dva ljubezniva prijatelja pri ustanovitvi in dalje pri razvijanju tega našega društva. Ne moremo vam naštet, kolikokrat je pritpal g. župnik v Brje ter se tam obnašal kakor kak srednjeveški „inkvizicijski“ pobožni sodnik.... Roke je pobožno vložil na križ na prsi, med tem ko je pretil s peklom in grozil s hudim vsem tistim, ki so količkaj v dotiki bili s tem društvom. Rekel je med drugim, da kamen na kamnu ne ostane tistemu posestniku, ki da v našem društvu sobo itd. Preganjal je nas in čudne priče proti nam vodil na c. kr. urade proti našim občesposlovanim osebam, za kar pa je sramotno pogorel. — Raz leco je pa slednjo nedeljo delil dušno pašo s tem, da je bil uvod vsem njegovim pridigam preklinjanje, zbadanje in grozenje proti temu društvu. Njegov kolega gosp. župan pa se je pokazal pravičnega in poštenega župana s tem, da je neopravičeno vstavil slavno mavhinsko godbo, ki je bila namenjena na veselico v Brje. Šel je namreč v Gorico na c. kr. glavarstvo, in sam pravil, da ni res, da želi društvo imeti veselico, ampak, da to želijo prirediti fantje — in ne veselice v zaprtih prostorih ampak javni ples. Na to se ve je c. kr. glavarstvo mu to stvar verjelo in mu dalo dovoljenje, godbo vstaviti. Ne moremo Vam popisati, kako veselje in radost je vživala cela družina Pavličeva za to imenitno prevaro, ko ji je mavhinska godba svirala v neki krčmi v Rihembergu. Ta g. župan pa je rekel med drugim sladko: no, no zdaj naj vedó Brejci, če sploh jaz kaj vkažem ali nič! Teden po tem pa je prvaška godba ravno tam in ravno tistim svirala. — Društvo pa je moralo navhinsko godbo plačati, in zakaj? Zato, da je svirala županu — pravičnemu očetu onih goriskih razgrajcev, ki so rekli pred leti Vipavcem „govedarji“ ali poturica — sedaj pa naj jih „govedarji“ posljejo v državni zbor! — To prosimo, naj sodijo sami častiti čitatelji „Soče“ in „Primorca“. Prosimo pa tudi, naj čitatelji sodijo, kakšnega župana imamo mi, in kakšnega državnega poslanca bi imeli, ko bi imeli tega, ki je se kot duhovnik tako sramotil Vipavec, kako bi jih šele kot državni poslanec. Prosimo pa tudi one zapeljane Vipavce, naj nekoliko premislijo, naj nas prašajo, koliko nam je sedajni župan — obljubil — in kako nam sedaj obljube izpolnjuje?!

Društvo naše je pa vkljub vsem sovražnikom vse prebolelo, vse rane so se mu zacelile tako hitro, da se sami nismo tega pričakovali. Iz tega društva je ostalo novo „Vinarsko in sadjarsko društvo“ v Brjah. To naše društvo ima zasluge tudi izven Brjij, kajti nas so posnemali sosedni Dobravci, Šmarinci in Rihemberžani sami. Temu društvu so sli na roko vsi narodno-napredno misleči gospodje pri veselica —; kake lepe veselice je to društvo že prirejalo, ali kljub temu je bila srčna želja od strani župnika in očeta sinov, uničiti to društvo. (Konec pride.)

Domače in razne novice.

Osebnost vesti. — Predsedništvo trž. finančnega ravnateljstva je imenovalo: vodjo carinskega urada v Červinjanu Ivana Herbicha carinskim oficijalom glavnega car-

inskega urada v Trstu; oficijala trž. glavnice carinarne Jakoba Marcona voditeljem carinskega urada v Červinjanu; oficijala Karola Polschak-a oficijalom carinskega visjega urada, asistenta Josipa Boschina oficijalom, vežbenike Ernesta Bartolinija, Almeriga Chitterja in Silvija Tossoni-Pittonija asistentom ter davčnega visjega kontrolorja Mihaela Cimadora davkarjem v IX. plačilnem razredu.

Volitve volilnih mož. — Opozarjamo, ker smo bili od nekih strani vprašani, da volilnih mož se ne more voliti s pooblastili, marveč morajo volilci sami na volišče. Nikomur naj ne bo žal za izgubo par ur. Gre za narodno čast, za boj po lepši prihodnosti. Farovski pridejo vsi, torej tudi naprednjaki ne smejo izostati.

Shod v Gorjanskem. — Jutri po masi bo zaupen shod narodno-napredne stranke v Gorjanskem. Na ta shod so vabljeni le nekateri možje (okoli 30) v zaupno posvetovanje.

Shod v Komnu. — Narodno-napredna stranka priredi jutri ob 3. uri popoldne javen volilni shod v prostorih g. Krpana. Ker je ta shod namenjen le za županijo Komen, bodo imeli iz drugih krajev pristop (radi omejenega prostora) le taki možje, kateri so povabljeni bodisi naravnost iz Gorice ali po naših zaupnikih.

Hvaležni Kraševci dr. Tami. — Dr. Tuma je dobil s Krasa tako-le pismo: Dovolje, dne 26. oktobra 1900. — Precastiti gospod dr. Henrik Tuma! Udano podpisani se v imenu našega ljudstva s Krasa Vam, prečastiti gospod doktor, toplo zahvaljujemo, da ste se potrudil napraviti prošnje za blagor Krasa, in sicer za železnico iz Trsta do Gorice, za polajšanje davkov zaradi vinogradov, s katerimi smo obremenjeni, in za podporo vod, da smo mogli te prošnje predložiti Njegovemu Velikanstvu, katere so bile od Njega z največjim veseljem dobro sprejete. Tukaj ob enem Vas prosimo, da nas boste podpirali v smislu omenjenih prošenj, kar je v Vaši moči, in Vam izrekamo tem potom za Vaš trud najiskrenejšo zahvalo. Z najodličnejšim spoštovanjem udano podpisani: Andrej Stok, I. Pegan in Švara (člani deputacije, ki se je poklonila cesarju.)

„Risveglio“. — Danes je začel izhajati v Gradišču ob Soči v laškem jeziku pisani časnik „Risveglio“, ki bo izhajal po trikrat na teden. Kakor se čuje, se bo bavil ta list malo s politiko. Pač redka prikazen med italijanskimi listi. Natančneje bomo mogli soditi, kadar dobimo list v roke.

Samohvala viteza dr. Gregorčiča sega že tako daleč, da si na svojih shodih prisvaja v zasluge celo take naprave v naši deželi, ki so državne potrebe in jih mora oskrbeti država v svojem interesu in z ozirom na vojaške ali strateške važnosti. Tako je na shodu v Bovecu viteški razlagal, da je njegova zasluga, da se je popravila državna cesta čez Predel, koja je bila pred leti nevihta grozovito pokvarila. Takrat je velikanski navik takorekoč uničil to državno cesto na mnogih krajih ter jo na nekaterih mestih kar naravnost odpravil v precejšnji dolžini. Ker so na Predelu in v bovskih Klužah vojaške trdnjave, in je sploh bovski okraj v strateškem oziru za državo takorekoč zaplankana dežela, da prav vsled tega Bovečani ne dobé predelske železnice, je pa država pohitela takoj po takratni nevihti popraviti vsaj za prvo silo razdrto cesto. Pozneje je pa državno cesto korenito popravila ter med Logom in Bovecem jo na velikih mestih kar naravnost preložila. Brez ozira na vse to je pa ta cesta tudi jedina državna cesta med Korosko in našo deželo, po kateri vozi vsak dan tudi pošta iz Gorice na Trbiž in obratno. Naravno je, da je država že sama iz svoje inicijative izvršila na tej cesti potrebne poplave. Ako si vitez dr. Gregorčič pripisuje tu kake zasluge, je potreba v to pač viteške srčnosti

in jako nevihtežke smelosti. Enako je s preložitvijo znanih grozovitih klancev nad Korbaridom. To je že staro vprašanje, katero se rešeta že nad 30 let in ko je država popravila to svojo koroško cesto že skoro povsod drugod in je v to zabila v resnici lepo stovilo stotisočakov, so prišli na vrsto tudi ti klanci. Torej le nekoliko več skromnosti, gospod vitez, potem bo manj blamaže in bomo Vasim besedam več verjeli.

Huda nesreča. — Iz Kozine pišejo dne 7. t. m.: Danes zjutraj se je pripetila huda nesreča na železniški progi pri žel. čuvalnici v Kozini št. 6. Poštni vlak, ki vozi iz Pulja v Divačo, je namreč povozil dviletnega dečka, sina žel. čuvalja Fr. Tersarja pri št. 6. Dečku je odtrgalo desno roko ter ga tudi na glavo nekaj pobilo. Prepeljali so ga v bolnišnico v Trst. Vlak so ustavili še le potem, ko so dečka povozili. Koliko strahu so stariši prestali, to si more misliti vsakdo.

Kamnoseki stavkajo v Mirnu pri trvdri Budin. Ta je v zadnjem času prevzel večje delo, toda pod navadno ceno, vsled česar tudi ni mogel plačati delavcev po tarifu. Kamnoseki so temu ugovarjali, rekoč, da niso oni odgovorni za pogodbe, koje sklepa gospodar, toda ta ni hotel ugoditi njihovim zahtevam. Posledica temu je bila, da so minoli podeljeji opustili delo in da sedaj stavkajo. Stavkajočih delavcev je okoli 100.

Kako se vrše imenovanja sodnijskih pisarniških uradnikov na Primorskem. — Kar je nekaj časa, se je pričela neka izvanredna gonja, oziroma nepopisljivo preziranje Slovencev v sodnijski stroki, in sicer pri pisarniških uradnikih. Pred par leti se smo dobivali Slovenci tu in tam v svoje slovenske kraje še vedno za pisarniške uradnike ljudi, ki so bili zmogni slovenskega jezika. Ali današnji dan to ni več tako lahko mogoče, le redkokdaj se kaj takega pripeti, in imenovanja slovenskega jezika zmognih pisarniških uradnikov pri sodnih in v naši deželi postajajo pri višji sodnji v Trstu bela vrana. Poglejmo kar malce letošnja imenovanja! Za sodnijo v Cerknem, torej za popolnoma slovenski okraj, je bil imenovan neki mož iz Istre, kateri ni imel ob svojem nastopu te službe niti pravega pojma v slovenščini. In, prosimo, to se je zgodilo za Cerkno, kjer je dlokokrog sodnje jako velik in zato tudi odgovornost sodnijskega uradnika velika. Prav dobro bi stalo cerkljanskim rodoljubom, ako bi se ob takih prilikah malce dvignili iz svoje letargije! — Sedaj pa se je izvršilo neko imenovanje pisarniškega sodnijskega uradnika, katero je za našo narodno Sežano in pa sploh za goriske Slovence prava pljuska v obraz našemu narodu. Mož, katerega je poslala višja sodnija v Trstu v ta, samo po sebi umevno popolnoma slovenski kraj in okraj, je popolnoma nezmožen za uradovanje v Sežani iz razloga, ker mož ne zna niti prave besedice slovenski in drugič ta clovek, kakor mi vemo, ni bil sposoben niti za pisarja v pravem pomenu besede pri sodnih v Gorici, tem manj torej za pisarniškega uradnika. Tega moža — imena niti imenovati nečemo — hočejo tam celo pridjati zemljiški knjigi, to je k jednemu izmed najvažnejših poslov pri sodnji. Gospoda v Trstu! To je pač nekaj takega, o čemur se čudimo, da učinjate to Vi proti slovenskim, in, prosimo, izključno slovenskim strankam sežanskega okraja, da imenujete našega jezika povsem nesposobno osebo za pisarniškega uradnika v Sežani, kateri vendar ima kot tak v gotovih slučajih vršiti jako težavno, kotljivo in odgovorno službo! Pomnite dobro, Vi gospodje na višji in deželni sodnji v Trstu, da za raznotere pogreške, kateri se utegnejo pojaviti v gotovem oziru radi tega imenovanja pri sežanski sodnji, boste odgovarjali Vi! Mi se ne damo več slepiti v nikakem pogledu na nobeno stran, marveč vse, kar se zgodi proti nam in proti osnovnim zakonom države, ožigosamo tako, kakor pritiče. Vsilje-

Čez trenutek jej pride na misel, da je temu detetu ljubši beg, nego bi postala Vinicijeva ljubljena, ljubše pomanjkanje, nego sramota, ljubše prognanstvo nego krasna hiša, nego obleka, dragotina, gostije, glasovi pljunk in ceter.

»Čemu?«

Pogledala je Ligijo, kakor bi hotela najti odgovor na njenem spečem licu. Zrla je na njeno čisto čelo, njene mično vzbočene obrvi, njene črne trepalnice, odprta usta, na mirno dihanje, od katerega so se dvigale nje deklitje prsi, in zopet si je domislila:

»Ej, kako je vsa drugačna, nego jaz!«

Ligija se jej je zdela kot nekak čudež, nekaka božanstvena prikazen, nekaka ljubljena bogov, stokrat lepša, nego vse cvetice v cesarjevem vrtu, nego vsi kipi v cesarjevi palači. Toda v srcu Grkinje ni bilo nevoščljivosti; nasprotno, misel na nevarnost, ki bi dekletu grozila, jo je napolnovala s pomilovanjem. Sprebudili so se v njej nekaki materni občutki; Ligija se jej ni zdela samo krasna kakor mičen sen, marveč ob enem tudi vredna ljubezni. Približavši svoja usta k njenim črnim lasem, jih je jela poljubovati.

Ligija pa je spala mirno, kakor bi bila doma pod varstvom Pomponije Grecine. In spala je dovolj dolgo. Že je minul poldan, ko je odprla svoje modre oči ter se začudena ozirala po kubikulu naokrog.

Očividno se je čudila, da ni v Aulovi hiši.

»To si ti, Akta?« je rekla naposled, zagledavši v mraku lice Grkinje.

»Jaz sem, Ligija.«

»Ali je že večer?«

»Ne, dete, toda poldan je že minil.«

»Urso se še ni vrnil?«

»Urso ni rekel, da se vrne, toda zvečer bo čakal s kristijani na nosilnice.«

»Resnica.«

Na to sta zapustili kubikul ter odšli v kopel, kjer je Akta Ligijo okopala. Potem je je odpeljala k zajutreku, no to pa na vrt poleg palače, v katerem jej ni grozila nikaka nevarnost, kajti cesar in njegovi odličnejši dvorniki so še spali. Ligija je sedaj prvič v svojem življenju videla te lepe vrtove, polne cipres, pinj, hrastov, oljk in mirt, med katerimi je bilo videti cele skupine kipov, ki so se bliščali in se zrcalili, tu in tam so cveteli celi gaji rož, namakani z vlagovodometov; pri vzhodu v čarobne votline je rastel bršljan ali vinska trta; po vodi so plaval srebri labudi, med kipi in drevjem so hodile udomačene gazele iz afrikanjskih puščav in raznobarnate tice, nanešene skupaj iz vseh znanih pokrajin sveta.

Vrtovi so bili prazni; le semtertje so delali na njih sužnji z lopatami v roki, popevaje pesmi pri delu; drugi, katerim je bilo dovoljeno si za trenutek počiti, so sedeli poleg kapnic, ali v senci hrastov v migljajočih solnčnih žarkih, prodirajočih skozi veje: zopet drugi so trgali rože ali blede vijoličnat cvet zafrana. Akta in Ligija sta se sprehajali dolgo, ogleduje vso to lepoto, in dasiravno je bila Ligija nekoliko klaverna, vendar je bila še preotročja, da se bi bila mogla ubraniti radovednosti in občudovanju. Prišlo jej je na misel, da bi cesar v taki palači in v takih vrtovih mogel biti zelo srečen, ako bi bil dober.

(Dalje pride.)

vanja slovenščine nezmožnih uradnikov, in makari pisarniskih, ne moremo trpeti. To se ne strinja z našim programom, k večjemu morda z znanim binkoštnim velikonemskim programom! Ali je res tako, ekselencija dr. Kindinger, bivši justični minister? Vi, ubogi reveži, ki pristopate kot Slovenci k sodnji kot pisarniški diurnisti, ter postajate praktiki itd., počasi, počasi, le počakajte, že pridete na yrsto, kadar ne bo drugih —

Apostoli jeze in sovraštva. — Katoliška cerkev ima krasnih naukov o dolžnostih človeka do človeka, o ljubezni do svojega bližnjega. Bilo bi odveč, ako bi prepisali iz katoliške nekatera zlate zrna, ki so v resnici nekaj nadeloveškega, nekaj tako krasnega, da se morajo temu uklanjati tudi oni, kateri sicer na katekizem in nauke katoliške cerkve nič ne dajejo, in tudi drugoverci, ki sicer ne poznajo naukov naše cerkve. Toda zbesneli derviši po mnogih farovžih so vrgli te zlate nauke med staro šaro in so se prelevili v apostole jeze in sovraštva in združbarstva in medsebojnega bratimornega prepira, tako da je čutil cel kardinal Missia nujno potrebo oglašiti se na zadnjem katoliškem shodu v Ljubljani proti takemu za katoliško cerkev naravnost sramotnemu počenjanju, ki mora roditi na vsiko stran le zle in pogubonske posledice. Priporočal je svojim poslušalcem, med temi pa v prvi vrsti nebrojno zbranim duhovnikom, da treba prizanašati političnemu nasprotniku, ne tirati boja do skrajnosti, ki pretrgava sleherno zvezo med človekom in tepta v blato najprimitivnejše pojme o dostojnosti in o ljubezni do bližnjega. Naglašal jim je zlati nauk, da je potreba nastaviti nasprotniku drugo lice, ako nas je udaril na prvo. Mi tobožni liberalci pač nismo poklicani, da bi v prvi vrsti izvajali take nauke, ko vidimo na strani „učete cerkve“ tako nečuvstvo in tako izzivajoče preziranje takih lepih naukov katoliške cerkve, ko vidimo, kako člani te „učete cerkve“ z najskrajnejšo brezobraznostjo udarjajo po vsakem svojem bližnjem, ki neče slepo trobiti v njihov rog v čisto posvetnih stvarih, ki s cerkvijo nimajo nikake zveze. Kako so ti člani učete cerkve naravnost zbesneli v svojem strankarskem fanatizmu in v teptanju najpoglavitejših naukov katoliške cerkve, nam dokazuje poslanica vikarja Knava iz Oseka v „Gorici“ od 6. t. m. Ko je dekončal svoje skrajno drzne in lažnjive trditve, je zalčlil svojo poslanico s pozivom: „Nec ave eis dixeritis! Nikar jih niti pozdraviti ne.“ Ta človek torej, ki hoče biti namestnik Božji in stopa s pogumnim telom vsaki dan pred žrtvenik Gospodov, pridiguje proti naši stranki in njenim članom skrajno smeli in nekrščanski nauk, da nas niti pozdravljati ne bi smeli tisti, ki hočejo biti vredni verniki katoliške cerkve. Kristus ni tako učil, in ti nauki niso njegovi, in taki duhovniki niso njegovi namestniki, marveč so zastopniki pekla; kajti oni učé in razširjajo le jezo in sovraštvo in prepir med brati, tako da vsled političnih nasprotstev bi brat brata, oče sina in sin očeta ne smel več pogledati ne pozdraviti, ako slučajno vsi skupaj ne trobijo v tisti rog, katerega jim nastavi tako zbesneli derviši. Da, da, gospoda! Žalostni časi so nastopili, in se žalostnejši so nam na obzorju; kajti taki usodepolni nauki takozvane „učete cerkve“ so silno nevarni in utegnejo roditi posledice, pred katerimi se bodo nekake lepega dne tresli njihovi oznanjevalci in tisti visoki dostojanstveniki katoliške hijerarhije, ki dopuščajo tako krivoverstvo in toliko zbesnelost tam, odkoder bi morale prihajati le lepe besede, le lepi vzgledi, le prijazni nagovori in prijazni pozdravi. Samo po sebi je umevno, da se mi pred takimi apostoli jeze in sovraštva kratko ni malo ne tresemo, marveč da se bomo znali braniti njihove zlobne volje in njihovega za narod in človeštvo nevarnega nauka. Znali bomo odbijati njihove napade, in tudi naša vest bo povsem mirna, ko pojdejo taki zbesnelci mimo nas brez pozdrava in s srdom in jezo in sovraštvom v svojem vele-pobožnem katoliškem srcu. Za posledice bodo odgovarjali, za tiste posledice, ki so danes nepreračunljive in ne prihajajo nobenemu pristašu naše stranke niti od daleč na um, ki pa se utegnejo same usiliti na površje tekom nadaljnjega razvoja teh nesrečnih hominij, s katerimi osrečujejo naše ljudstvo namestniki Božji po farovžih. Nikar nisliti, da se bomo dali strahovati, pa naj pride karkoli, in naj bodo posledice kakoršnekoli; kajti škoda v svojih najskrajnejših posledicah ne zadene narodove celote, ne narodove blaginje, marveč zadene le oznanovalce in apostole jeze in sovraštva, zadene morda vso sedanjo ogromno klerikalno organizacijo, zadene bridko vse stanovce po farovžih brez izjeme, zadene vso hijerarhijo in po prebriskih skušnjah nepobitne zgodovinske resnice utegne zadeti tudi cerkev samo, za kar pa bodo odgovarjali drugi, in ne mi pristasi narodno-napredne stranke.

Nikar nisliti, da hočemo prorokovati; kajti utemeljenost naših izjav je vsakomur na dlani, je lahko vsakomur jasna, in ako se nečejjo izročiti zares nevarnim posledicam v bodočnosti tisti krogi, katere vse preživo zadenejo, se tudi mi za vse to ne moremo brigati. Imamo nujnejših poslov dovolj! Rekli smo.

Klaslično izjavo je priobčila zadnja „Gorica“. Podpisal jo je vikar Francisek Knava. Ta človek je živ dokaz, kako potrebna

je Goriska dobra — blaznice. Moz piše, da „odkar je „Soča“ izjavila, da je nje stranka do cela jednaka s kranjsko liberalno — je s tem tudi prestopila v prostozidarski odpadniški tabor“. V glavi tega Franciska Knava strah se vedno framasoni, in slovenski liberalci spadamo tudi k njim, zakaj to je gotovo in pribito, da katoliški duhovnik vedno samo resnico govori. Le čuda, da ni rekel, da je naš najvišji poglavar slavni hudič Bitru, ki se je „spremenil“ v krokodila in igral klavir tako ginljivo, da je se nezmotljivi papež imel nad tem svoje veselje in poslal Leonu T-xilu svoj poseben blagoslov. Ta hudič Bitru ima pa včasih svoje muhe, in kdo ve, če ni obsedel samega vikarja Knava. Vsaj kar ta mož izjavlja, svédoči, da je obseden, ali da je znorel. Svetujemo temu božjemu namestniku, naj gre na Furlansko, kjer delajo franciskani dobre kupčije s tem, da hudiča izganjajo. To naj kmalu stori, sicer ga vtaknejo v kako norišnico. Tako piše „Slov. Narod.“ K temu dostavljamo še to: Pater Knava je res tuden patron. Ker je lagal na shodu v Črničah, smo ga mi tako ošesali v „Soči“, da bi bil vsakdo drugi, ako ima le mrvice moštva, tožil. Knava pa tega ni storil, marveč zahteva od nas, naj ga mi tozimo. „Rečem ti, da mi ne porečeš“. Če bi hoteli tožiti vsakega zbesnelega popa, ki laže in obrekuje naprednjake, bi bilo toliko tožba, da bi morali ustanoviti v Gorici še najmanj dve sodnji. Pot tožbe je dolga, zato pa opiramo take tičke, kakor je Knava, kar v listu, in sicer tako, kakor zasluži. Take zehte je Knava, kakor videti, se potreben, zato naj le bo pripravljen, da se se vidimo.

Prošnje za brezobrestna posojila za obnovo vinogradov, urinjenih po trtni uši, je založila naša tiskarna. Brezobrestno posojilo, katero je dovolil deželni zbor goriski v preteklem svojem zasedanju, dobi lahko vsak posestnik vinogradov, ako takoj na novo nasadi izkopani vinograd; dobi posojilo pa tudi, ako odloči vinograd za nekaj let v drugo obdelovanje, ako seje n. pr. deteljo ali turščo. Prošnjam je treba priloziti posestno polo. — Prošnje se izročajo na okrajnem glavarstvu. Najbolje je, ako vsi vinogradniki iz ene občine, kateri prosijo za brezobrestno posojilo, podajo vsi skupaj svoje prošnje potom županstva na okr. glavarstvo.

Priloga. — Današnji številki smo priložili vozni red železnice, parnikov ter poštini zvez, veljaven od 1. nov. t. l. Vsi naročniki dobé ta vozni red zastoj. Komur ta vozni red ne služi, prosimo, da istega odda kakemu gostilničarju ali bralnemu društvu, da se istega lahko o vsaki priliki poslužujejo. Ujjudno prosimo, da obesi vsakdo ta vozni red na vidnem kraju, posebno ako ima gostilno ali trgovino, kjer služi ob jednem slavn. občinstvu. Ker so podatki voznega reda jako zanesljivi, upamo, da smo svojim č. naročnikom vsesransko vstregli. — Ob novem letu dobé naročniki „Soče“ drugo brezplačno prilogo „Kazipot“, katere vrednost nečemo več povdarjati, ker vsakdo se je o tem že prepiral. Te priloge dajamo našemu listu, edino le, da naše naročnike z vsem poskrbljamo. — Kljub vsemu temu pa je veliko nemarnih naročnikov, kateri letošnje naročnine še niso poravnali. Starih dolžnikov je tudi mnogo. Prosimo torej naše naročnike, naj nas vsaj s točnim plačevanjem podpirajo.

Pri nikakoli rodbini ne bi smeli pogrešati najboljših dveh ljudskih in domačih sredstev, namreč: Dr. Rosa balzama za želodec in pražko domače mazilo. Ista se dobijo tudi v goriskih lekarnah.

Naglušna (gluhost). — Bogata gospa, ozdravljena od naglušne in usesnega brenčanja z umetnim usnim bobnilom dr. Nicholsona, je darovala njegovemu zavodu 75.000 gld., da gluhi, nepremožni ljudje lahko zastoj dobijo taka bobnila. Pisma je pošiljati na naslov: St. 4666, zavod Nicholsona „Longcott“ Guanersbury, London W.

Razgled po svetu.

O razmerah v Istri. (Konec.) — Tako se postopa in potem je lahko uneti, kako se množe duhovniki, ki nimajo pravega srca do ljudstva. Po mojem mnenju pa je nam duhovnikov dolžnost, da smo narodovi učitelji, voditelji, in buditelji, da nas je Bog poslal med narod, da istega poučujemo o vsaki stvari, da si ga ohranimo moralno živega in zdravega! Ne smemo pozabiti, da tudi nas duhovnikov ne bo več treba, ko naroda ne bo! (Govornik je omenjal, kake sikane in sitnosti mora trpeti duhovnik v Istri, ako hoče tako vsrčiti svojo nalogo. Navel je kriče slučaj, ko nekemu duhovniku niso več let hoteli izplačati borne plače 350 gld., ker je nekoliko primogel, da so v dotičnem kraju zmagali naši). Prevzvišeni vladika se tožijo, da je malo duhovniškega naraščaja, a nekoliko so sami krivi, ker se nikdar ne pote-gujejo dovolj za naše in ker često dopuščajo zaradi ljubega miru, da naši zapuščajo semenišče. V poreski skofiji pa niti ne vsprejemajo naših dijakov, pač pa vsprejemajo take, ki imajo spričevala italijanskih institutov, s katerimi bi dotičnika niti v Italiji ne vsprejeli v semenišče. Imeli smo nedavno celo kandidata za skofijsko stolico, ki ni izvršil nobene so-le v Avstriji, ampak se je šolal v nekem privatnem italijanskem zavodu. Tega moža je hotela vlada na svojo pest kandidirati.... Naj zaključim! Pojdimo v

borbo s svojim narodom! Na volitvah bomo videli, kateri duhovniki so res poklicani voditelji naroda, in kateri se mu le usiljujejo skozi okno. Pojdimo v boj za kandidata, ki bo tudi nam duhovnikom v tolažbo! Nam se rado očita, da hočemo ukazovati. Ne, mi ne iščemo oblasti ne hegemonije. Mi smo zadovoljni, da živimo z narodom. Ako družih ni volja, pa naj se nas vsaj ne muči. Mi si bomo sami iskali prave poti in Bog bo z nami! Tako je „skoneč“ posl. Kompere.

Slov. akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji priredi dne 10. novembra t. l. svoj II. redni občni zbor z običajnim vspešnim. Pred vspešnim predava tov. cand. iur. Anton Božič o „sedanjem gospodarskem toku v Avstriji.“

Društvo „Narodni dom“ v Trstu. — Tržaški Slovenci so si ustanovili društvo „Narodni dom“, kateremu je namen, kolikor mogoče združevati in pospeševati slovenska društva v Trstu in v okolici ter nakupovati in združevati v to svrhu primerna poslopja. Namestništvo je pravila že potrdilo.

Ruski kružok v Trstu. — Tržaško namestništvo ni odobrilo pravil tega društva, da si ista doslovno soglašajo s pravili ljubljanskega „kružka“, katerega je odobrila kranjska deželna vlada. Namestništvo je nastelo nič manj nego sedem razlogov za odklonitev. Zastalni odbor ukrene potrebno, da ruski „kružok“ vendar-le dobé.

Velika železniška nesreča. — Blizu Offenbacha na Nemškem sta tretja večer dva vlaka. V zadnjem vagonu je eksplodiral plin. Vagon je bil nakrat ves v ognju. Zgorelo je okoli 20 ljudi.

Morilec prijet v — zaporu. — Ta redek slučaj se je zgodil v Tamswegu na Solnograškem. Ne davno je bil na cesti med Milstatom in Spitalom ob Dravi umorjen trgovec z živino, Jozef Saller, in oropan. Dejanja sumljiv je bil 20-letni Jozef Berger iz Holmic. Orožniki so ga zasledovali, a Berger si je mislil, da se zasledovanju najbolj odtegne, ako gre predsedat štiritedensko, radi pretepa od okr. sodišča v Tamswegu določeno mu kazen. Berger je torej sedel v varnem zaporu, dočim so ga orožniki pridno iskali. Kmalu pa je tudi okr. sodišče v Tamswegu dobilo opis roparskega morilca ter je takoj spoznalo, da ima morilca že pod ključem. Berger je bil torej v zaporu prijet in oddan okrožnemu sodišču v Špitalu.

Izseljevanje v Ameriko se je na jesen zopet pričelo. Dokler so bile v Ameriko volitve, je bilo število izseljencev majhno, sedaj pa gre že vedno več ljudi v Ameriko. Veliko škode bode imel „Severno-nemški Lloyd“ v Bremenju, ker se je tamkaj pojavila kuga, in se bodejo izseljenci sedaj tega mesta izogibali. Tudi iz naših dežel so popred izseljenci navadno šli čez Bremen, sedaj bodejo pa šli čez Havre in Antwerpen s parobrodi francoske parobrodne družbe ali pa s parobrodi „Red-Star-Line“.

Samomor. — Dne 1. novembra se je v Celovcu vstrelila 58-letna vdova za računskim pregledovalcem, Roza Wolf pl. Wildenau. Pred mesecem ji je umrl mož in začelo se ji je mešati. Dne 1. nov. je obiskala grob svojega moža na pokopališču, kjer jo je zopet prevzela otožnost tako, da si je kmalu potem vzela v svojem stanovanju življenje.

Arnavti so napadli v velikem številu srbske mejne straže; streljali so nanje, toda ti so jih prepodili in ustrelili 2 moža.

Angleške izgube v južno afričanski vojni: „War Office“ javlja listem skupne angleške izgube do 1. novembra t. l. — Buri so usmrtili v vojski 301 častnika, 2902 vojaka. Umrl je za ranami 89 častnikov in 893 vojakov. Ujetnikov je: 8 častnikov in 822 vojakov. Umrl je vsled bolezni: 155 častnikov in 6115 vojakov. Nenadne smrti so umrli: 4 častniki in 145 vojakov. Invalidov je bilo poslanih na Angleško: 1422 častnikov in 33077 vojakov. — Skupna izguba: 46026 mož; od teh je umrlo 553 častnikov in 10145 vojakov v Afriki, 4 častniki in 208 vojakov pa na Angleškem.

15 let obsjejen v ječo je bil nemški princ Arenberg radi nečloveških hudodelstev, katere je storil nad zamorci v nemški naselbini v Afriki. Zaslužen kazni je nastopil 8. t. m. v Hanovru.

V 5 letih — zapravlja 23 milijonov frankov. — Da se v 5 letih zapravi 23 milijonov frankov, je treba že precejšnje „nadarjenosti“, posebno pa še, ako znašajo letni dohodki 3 milijone frankov. Taki nena-vadni talenti ditičjo gospo Gould, soprogo grofa Boni de Castellane. Ameriška rodbina Gould je jedna najbogatejših na svetu in se ne bo nikakor obotavljala plačati bogatelno dolžno svoto, toda iz previdnosti ji imenuje varuha, ki bode imel nalog, paziti na to, da ne hode mogla zapraviti njegova varovanka več kot 3 milijone frankov na leto. Ako bo zadoščevala ta svotica življenjskim potrebščinam omenjenih zakonskih, je pa dvomljivo.

Vojna na Kitajskem. — Li-Hung-Cang se je obrnil do nekaterih poslaničkov s prošnjo, naj bi isti upivali na Walderseeja, da odloži izvršitev smrtni kazni gledé kitajskih uradnikov v Paoingfu. Cesarški dvor se na noben način ne more vrniti v Peking pred prihodnjjo spomladjo. — Iz Šangaja javlja: Banka v Šangaju je dobila iz Sinangua obvestilo, ki pravi, da je princ Tuan, vzlic cesarskemu ediktu, ki zaukazuje njegovo kaznovanje, se zmeraj na svojem mestu in da

že zmeraj vodi vladne posle. — V Kantonu je velik strah in veliko razburjenje med tamšnjimi prebivalstvom radi vnanjih vojnihih ladij, ki se nahajajo v tamošnji luki v precejšnjem številu. — Nemški vojniki in njihovi poveljniki se vedejo proti Kitajcem skrajno brutalno, kakor je posneti iz različnih pisem, koja so poslali nemški vojniki svojim v Nemčijo. Vse, kar jim pride pod roko, požgejo in oropajo; vse Kitajce, posebno bok-sarje, pa usmrtiljo takoj; ti nesrečniki si morajo skopati sami jamo, pred katero jih postavijo vojniki in jih tam stoječe ustrelje tako, da padejo sami v grob ki so si ga tudi sami izkopali. Bolne žene, starejši, otroci, to jim je vsejedno, vse mora pasti, nad vsemi hočejo Nemci osvetiti padle nemške podanike. —

„Times“ javljajo iz Pekinga 7. t. m.: Predhodno pogajanje inozemskih poslaničkov napreduje počasi. Isti predlagajo vsako stvar dotični vladi, kar znatno zavlačuje rešitev. Na današnjem shodu so se posvetovali o predlogu angleškega poslanika, da bi se v začasne mirovne predloge sprejela klavzula, s katero bi se Kitaj pravovojno zavezal, da se preosnuje trgovinska pogodba. S tem bi se prisililo Kitajsko, da odpravi nerednosti, ki ovirajo trgovino. Dasi se je kitajska vlada že izjavila, da je pripravljena preosnovati trgovinske pogodbe, je ta predlog danes vendar naletel na odpor ter ni gotovo, da ga sprejmejo v začasno mirovno pogodbo. — Iz Pekinga javlja nemški poslanik, da bode prezimovanje tamošnjih čet sila težavno. V nekaterih tednih zmrzne reka Peiho in ako ne dodelajo do tedaj Rusi svoje železnice, bo preskrbovanje čet z živil jak otežkočeno. O primernih stanovanjih, o zadostni količini drvij in oglja ni niti govora. Častniki in vojniki bodo morali preskusiti najhujšo zimo. — Pri Tun-Kung-Wanu se je bila bitka, v kateri so izgubili zavezniki 3 častnike in 78 vojakov mrtvih in nekoliko ranjenih. — V Cing-Wan-Tasu so Rusi aneli angleško zastavo z droga ter jo stlačili v blato. — Rusi so si anektirali oni del ozemlja pri Tientčinu, ki leži ob obalah reke Peiho nasproti nemškemu in angleškemu domovanju; ako se oglašijo evropski lastniki onega ozemlja, jim ga Rusi vrnejo. — Vsled ukaza vojnega sode so bili usmrčeni v Šangaju 3 kitajski dostojanstveniki — Iz Pekinga javljajo v Pariz, da se organizuje v osrednji Kitajski velika ustaja. — V Tintiu so povzročili Kitajci eksplozijo, vsled katere je bilo ubitih 6 vojakov. — Zopet se govori, da je cesarica-vdova umrla.

Narodno gospodarstvo.

Novejši načini kreditovanja

in njihov pomen za domačo in zamejno trgovino.

Študija Josipa Rivenača.

(Dalje.)

Po tem pa, kdo namreč rabi kredit, v kako svrhu in ali z jamčenjem ali brez njega, seznavamo v glavnih potezah sledeče vrste kredita:

Osobni in stvarni; produktivni in konsumni; javni, zasebni in družbeni.

V tem-le članku mislim nekoliko natančneje govoriti o nekaterih, pri nas manj znanih načinih trgovskega kreditovanja s posebnim ozirom na mejnarodno trgovino z blagom.

Modalitete trgovskega denarnega kredita se približujejo popolnoma prirodno razmeram mej produkcijo in tržbo blaga.

Pogoji plačevanja pri kreditu z blagom so raznovrstni. V deželah z urejenimi tržnimi razmerami, posebno v takih, katere so predelale gospodarski razvoj in se primaknile k moderni, svetovni trgovini — izvajajoč zdravo, neprestano se razvijajočo industrijo in trgovino, zlasti izvozno, kakor vidimo to v zemljah, v tem smeru napredujočih, na pr. v Franciji, Angliji in Nemčiji, so pogoji plačevanja kredita z blagom popolnoma drugačni kakor pa v državah, se-le na polju industrije se razvijajočih kot v Avstriji, Rusiji itd. — razlikujejo se pa še prav zelo od teh, katere vidimo v državah, ki stojé še izrecno v primitivnem poljedelskem gospodarstvu. Ta razlika je še vidnejša, ako imajo te države še neskončolidovno državni kredit in pa potem visoko obrestno mero kakor je to prav dobro videti v balkanskih državah. Ako prenesemo to poznanje na prektične razmere v trgovini, znači doslovno sledeče: v Angliji, Nemčiji in Franciji se kupuje, kakor vemo, največ za gotovo ali pa na kratko-trajne akcepte, česar prirodna posledica je, da se zamore trgovci, kateri se more opirati na fiksno in včasno uplačanje svojih zahtev, pri prodajanju zadovoljiti z manjšim dobičkom, tudi mu je po tem potu mogoče doseči večji promet, ne utrpi procentne izgube in je v manjšem riziku. Seveda znači ta okolnost za producenta ceno nakupovanja in večjo zmožnost tekmovanja. V avstro-ogerski monarhiji in na Ruskem so nasproti temu pogoji plačevanja neupravljeni, takorekoč predani na milo voljo; pri plačevanju za gotovo se zrcal'jo te tržne razmere v neprimerih odbitkih. Ako vidimo take ali pa podobne razmere v balkanskih državah, se more to opravičiti z visoko obrestno mero, torej z dragostjo denarja . . .

(Dalje pride.)

Oškodnina za kilogram zive teže prasičev za rejo, uničenih v svrhu zatiranja kuge med svinjami, se je določila za prasiče do treh mesecev deželnega plemena na K 1'60, iz križanja z angleško pasmo K 1'80, čiste angleške pasme K 2'40; od treh do šestih mesecev kakor zgoraj po K 1'40, 1'60 in 2'20; od šestih mesecev do enega leta: po K 1'10, 1'40 in 2—; nad eno leto po K —'90, 1— in 1'80.

Razstavo plakatov napravi češki trgovski muzej, da predloži praskemu trgovskemu in industrijalnemu svetu plakat, in sicer v prvi vrsti umetniški plakat, v njegovem zgodovinskem razvoju. Zanimanje zanj je namreč v poslednjih letih tudi v Čehih jako naraslo. Razstavljen bo plakat francoski, belgijski, angleški, ameriški, španski, švedski, nemški, poljski in češki. Zastopani bodo najvažnejši reprezentanti plakatove umetnosti v originalu ali pa v reprodukciji. Predloženi bodo tudi strokovni listi, ki propagirajo moderni plakat. Ta razstava utegne československim trgovinam mnogo koristiti, kajti razum večine Slovencev vé vsaki drugi narod, kake važnosti je take vrste reklama. — Isti muzej bo imel tudi predavanja o umetniškem plakatu.

"Hennebergova svila"

— le pristna, ako se vdobi direktno od mene — črna, bela in baryana od 45 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom. Vzorci z obratno pošto.

G. Henneberg, tovarnar svile
(1) (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curlihu.

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glav. nica in ni nikaka nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Usterleker, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.

Goriška ljudska posojilnica

registrirano društvo z omejeno zavezo
v Gorici
Gospodarska ulica št. 7, I. nadstropje
v lastni hiši.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni član društva, in se obrestujejo po 4½ %. Repniti davek plačuje posojilnica sama.

Posojila se dajejo samo članom, in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5½ %.

Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K 1.400.000.
Poštno-hran. račun št. 837.315.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svelinjo
Na lvovski razstavi s prvo ceno — srebrno svelinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A,
v Pragi na Smihovu

(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših priporočilih in praktičnih sestavih.
V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoč. očiš. sprical domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Geniki, proračuni in načrti za popolno telo vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in nepoštini prosilo.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

•••••

Vojaških invalidov velika
zlata in srebrna loterija.

Glavni dobitnik **60.000** kron

v gotovini z 20% odbitkom.

Invalidne srečke po 1 krono

priporočajo: G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Comp., A. Pincherle.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštela št. 2.

Zalaga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, čelazne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohištvenega, štedilna ognjišča, peči, cavi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbo. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice
izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga
najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

"Krojaška zadruga"

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gospodarska ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), «Lawn Tennis» i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborna perilo, bombažasto in cvrtnasto, katero prejema iz prvih slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvrtnaste, blago za blazine, plahte, kovre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovrtnike, zapetnice, prsnike, ovrtnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi vzorce, poštne proste.

Dr. Rosa balzam

Pražko hišno mazilo

za želodce

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo**, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaža. Pri rednem uporabljanju očistuje prebavne organe in drži v pravem toku. Velika steklen. 1 gld., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

je staro, najprej v Pragi uporabljeno hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistobe ter ublažuje deluje na vročino ter bolečine. V obrokih po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.

Pozor! Vsi deli zaboja
so zaznamovani s zvrnen
natisnjeno in zakonito.
priznano zaščitno znamenje.

Glavna zaloga: Lekarne B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, na voglu Spurnerove ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironeoli.
Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

"Goriška Tiskarna" A. Gabršček

Gospodarska ulica št. 11

sprejema naročila za tisek vsakovrstnih tiskovin

kakor:

vabila k veseliam in plesom, trgovske račune in zavitke ter listovni papir z natisnjeno trdko, raznovrstne posetnice s primernimi zavitki v eleg. škatljicah, cenike, poročna in zaročna naznanila, osmrtnice itd.

Slavnim županstvom in šolam priporoča svojo

veliko zalogo izgotovljenih tiskovin.

Pred kratkim so izšle sledeče knjige:

„Marco Visconti“, ital. spisal Tommaso Grossi; s poštino vred K 2'60.

Odiseja II. izdaja; po Homeru prosto prevel prof. A. Kragelj; s poštino vred K 1'40.

„Venec slovanskih povestij“, III. knjiga; prevodi iz raznih slovanskih jezikov; s poštino vred K 1'40.

Na zahtevo pošiljamo cenik naših izdaj zastoj.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani
Špilarske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, vplut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzul izgubl. Promese k vsem zrehanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjige, na tekoči račun in na girokonto s 4½ % nim obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.